

INEKO: Aktuálne rebríčky škôl podľa výsledkov žiakov - najvyššie ZŠ Mudroňova v Bratislave, Obchodná akadémia na Kukučínovej v Trnave a bratislavské gymnázium GAMČA

RÚZ: Zamestnávateľa zdôrazňujú, že optimalizácia siete škôl a zmena v odmeňovaní pedagógov, ktorá bude reflektovať ich výsledky a špecializáciu, sú zásadné pre zvýšenie kvality vzdelávania na Slovensku

(V Bratislave, 27. 1. 2025)

**Prosíme neinterpretovať zoradenie škôl tak, že ide o najlepšie alebo najkvalitnejšie školy. Rebríčky škôl vypovedajú výhradne o výsledkoch ich žiakov, nie komplexne o ich kvalite.*

Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO) zverejnil aktuálne rebríčky základných a stredných škôl podľa výsledkov žiakov. Zohľadňujú výsledky z celonárodného Testovania 5 a 9, písomných maturít, ďalej mimoriadne výsledky z predmetových olympiád, rôznych súťaží či projektov, ako aj uplatniteľnosť absolventov na trhu práce. Posudzované boli údaje za ostatné štyri školské roky. Zamestnávateľa združení v Republikovej únii zamestnávateľov (RÚZ), spoločne s Asociáciou strojárskoho a elektrotechnického priemyslu (ASEP) a IT Asociáciou Slovenska (ITAS) projekt INEKO aktívne podporujú. Zamestnávateľa opakovane zdôrazňujú, že príprava žiakov v súlade s potrebami trhu práce je pre zamestnávateľský sektor kľúčová. Výsledky medzinárodných porovnaní a analýz podľa nich dlhodobo jasne potvrdzujú, že vo viacerých oblastiach slovenského školstva je realizácia zmien skutočne nevyhnutná. Zamestnávateľa navrhujú viacero opatrení, ktoré sú pomerne ľahko realizovateľné, no pritom môžu priniesť zásadné zvýšenie kvality vzdelávania na Slovensku.

V aktualizovanom rebríčku **základných škôl (ZŠ)** podľa dosiahnutých výsledkov žiakov sa na vedúcu pozíciu prepracovala ZŠ na Mudroňovej 83 v Bratislave, ktorá bola pred rokom piata. Druhé miesto dosiahla ZŠ na ulici T.J. Moussona v Michalovciach (v predošlom rebríčku tretia) a prvú trojicu dopĺňa ZŠ na Kollárovej ulici zo Svätého Jura figurujúca minulý rok na druhom mieste. Medzi školy, ktoré si vďaka úspechom svojich žiakov opätovne aj po roku udržiavajú pozíciu v TOP 10, patria okrem vyššie uvedenej trojice ešte aj ZŠ Pri Podlužianke v Leviciach, ZŠ Ďumbierska v Banskej Bystrici a napokon i dve košické ZŠ – na Staničnej a Bernolákovej ulici. **„Najvýraznejším pozitívnym skokanom medzi základnými školami sa stala škola v Gemerskom Jablonci z rimavskosobotského okresu, ktorá dokázala zlepšiť svoje hodnotenie o viac ako 1,4 bodu (z 10 bodovej škály),“** vysvetľuje na margo aktuálnych výsledkov rebríčka riaditeľ INEKO, Dušan Zachar.

Ten zároveň zdôrazňuje, že je zrejmé, že školy vykazujúce **vyšší podiel detí z málo podnetného prostredia** to majú už na „štartovacej čiare“ oveľa ťažšie. Preto je podľa neho mimoriadne cenné, že sa medzi školy s veľmi dobrými výsledkami žiakov zaradila so ziskom 6,37 bodu aj ZŠ v Chminianskej Novej Vsi (okres Prešov), kde viac ako štvrtina žiakov pochádza zo sociálne znevýhodneného prostredia. Žiaci tejto školy tak dosiahli najlepšie výsledky spomedzi škôl, v ktorých je relatívne vyšší podiel detí zo znevýhodneného prostredia (vyšší ako 20 %). **„Spomedzi uvedených škôl ide zároveň aj o najväčšieho skokana, žiadna iná si nedokázala medziročne viac polepšiť (+0,42 bodu),“** dopĺňa Zachar.

Pri **stredných odborných školách (SOŠ)** obhájila prvé miesto dlhodobo úspešná Obchodná akadémia na Kukučínovej ulici v Trnave, ktorá medziročne ešte mierne vylepšila svoje bodové ohodnotenie. To sa dostalo tesne nad hranicu 9 bodov, vďaka čomu je evidovaná ako jediná SOŠ na Slovensku s prívlastkom „škola s excelentnými výsledkami žiakov“. **„Z ôsmeho na druhé miesto sa v porovnaní s minulým rokom posunula Obchodná akadémia na Veľkej okružnej v Žiline, čím potvrdzuje svoj dlhodobý progres. Ešte pred dvoma rokmi bola na 12. priečke a pred tromi dokonca na 50. mieste. Ide o poradie spomedzi vyše 330 SOŠ, pre ktoré sú dostupné potrebné údaje na zostavenie hodnotenia,“** vysvetľuje riaditeľ INEKO, Dušan Zachar. Tretie miesto patrí Súkromnej SOŠ na Ul. 29. augusta v Poprade (minulý rok bola druhá). Medzi stálice v TOP 10 SOŠ-iek patria aj elektrotechnické priemyslovky na Plzenskej v Prešove a Komenského v Košiciach, SPŠ v Dubnici nad Váhom (Obrancov mieru 1) a Súkromná ŠUP filmová na Petzvalovej v Košiciach. Najvýraznejším skokanom, ktorý si v tejto kategórii škôl výraznejšie polepšil, je Obchodná akadémia na Dudovej ulici v Bratislave.

„Medzi gymnáziami sa na prvé miesto výsledkami svojich žiakov a ich uplatnením na trhu práce dostala GAMČA – gymnázium na Grösslingovej ulici v Bratislave, ktoré bolo v minuloročnom rebríčku štvrté,“ pokračuje Zachar. Druhé miesto obhájilo Gymnázium Poštová 9 v Košiciach a tretiu pozíciu Gymnázium Jura Hronca (GJH) na Novohradskej v Bratislave. V top desiatke gymnázií evidujeme aj po roku opäť Školu pre mimoriadne nadané deti (Gymnázium) na Teplickej v Bratislave (vo vlnajšom rebríčku na prvom mieste), ako aj gymnáziá Jozefa Lettricha v Martine, J.G. Tajovského v Banskej Bystrici a na Varšavskej ceste v Žiline. Zaujímavosťou je, že spomedzi prvých šiestich gymnázií je až päť z Bratislavy. Do top 10 sa na piate miesto prepracovalo Gymnázium Metodova a na šieste 1. súkromné gymnázium v Bratislave na Bajkalskej (obe boli minulý rok v druhej desiatke). Pokiaľ ide o najvýraznejšieho skokana, tým sa stalo Gymnázium Ladislava Dúbravu z Dunajskej Stredy.

Metodika

V rebríčkoch sú zaradené školy so vzorkou v priemere aspoň 20 žiakov, resp. absolventov počas každého z uplynulých štyroch školských rokov. V prípade ZŠ vstupujú do hodnotenia výsledky žiakov z Testovania 9 (váha 60 %), Testovania 5 (20 %) a mimoriadne výsledky v súťažiach oceňovaných ministerstvom školstva (20 %). Pri SOŠ sa berú do úvahy písomné maturity (40 %), mimoriadne výsledky študentov (10 %) a s najvyššou váhou (50 %) regionálna uplatniteľnosť študentov, teda pomer miery nezamestnanosti absolventov školy k priemernej miere nezamestnanosti v okrese, kde škola sídli. Pri gymnáziách sú predmetom hodnotenia tie isté ukazovatele ako pri SOŠ, avšak vzhľadom na iné zameranie gymnázií majú tieto ukazovatele iné váhy, a to postupne 60, 15 a 25 %. Pri všetkých školách sú posudzované údaje za posledné dostupné 4 školské roky, pričom novšie údaje majú vyššiu váhu.¹

Na portáli skoly.ineko.sk boli okrem výsledkov žiakov všetkých škôl doplnené a aktualizované aj údaje o nezamestnanosti absolventov SŠ, o výsledkoch štátnej školskej inšpekcie na školách, o využívaní digitálnych technológií pri vyučovaní, údaje o počtoch učiteľov a žiakov, údaje o podiele absolventov SŠ prijatých na štúdium na vysokých školách na území SR a tiež dáta o finančných zdrojoch škôl.

¹ Viac o metodike a pridelovaní bodového hodnotenia nájdete tu: <https://skoly.ineko.sk/metodika/>

Partneri projektu (RÚZ, ASEP, ITAS) na margo prezentovaných výsledkov konštatujú, že kvalitná príprava študentov je pre ich následnú uplatniteľnosť na pracovnom trhu kľúčová. Pravidelné meranie úrovne pripravenosti žiakov je pritom nevyhnutné. Dušan Zachar z inštitútu INEKO v tejto súvislosti konštatuje, že prerušenie Testovania 5, ktoré na základných školách nebude realizované ani v aktuálnom školskom roku považuje za veľkú chybu. **„Celoplošné štandardizované merania sú dôležité nielen pre zabezpečenie spätnej väzby pre školy, zriaďovateľov a rodičov, ale sú tiež jedným z predpokladov pre odstraňovanie informačnej nerovnosti a následný možný rast kvality vzdelávania. Opätovne apelujeme na ministra školstva Tomáša Druckera a súčasné vedenie ministerstva, aby čo najskôr obnovili celonárodné merania, či už pôjde o porovnanie výkonu žiakov cez rozlišovacie (normatívne) testy, tak ako to bolo doposiaľ, alebo aj o posudzovanie miery zvládnutia jednotlivých spôsobilostí cez tzv. kritériálne testy, a to na začiatku a konci každého vzdelávacieho cyklu, aby sme dokázali merať aj tzv. pridanú hodnotu škôl. Kľúčové je aj to, aby k výsledkom týchto meraní mala prístup aj široká verejnosť, a aby neboli vyhradené len pre vyvolených insider-ov v rezorte.“**

Zamestnávateelia, združení v RÚZ v tejto súvislosti zdôrazňujú, že napriek tomu, že rebríček neposudzuje celkovú kvalitu škôl – práve kvalita vzdelávania a prípravy študentov je kľúčovým ukazovateľom, ktorým by sa rodičia a žiaci mali pri výbere základnej či strednej školy riadiť. O tom, že stav v tejto oblasti na Slovensku v praxi dlhodobo nie je ani zďaleka ideálny podľa zamestnávateľov svedčí fakt, že na pracovnom trhu na Slovensku je dlhodobo viac ako 80-tisíc voľných pracovných pozícií, ktoré zamestnávateelia nie sú schopní obsadiť – vyhovujúcich absolventov škôl a kvalifikovaných kandidátov v pozíciách, ktoré firmy potrebujú, totiž skrátka niet. **„Žiaci a rodičia budú dôverovať odbornému vzdelávaniu, len ak sa absolventom bude v ďalšom študijnom alebo profesijnom živote dariť a budú úspešní. Zastaralé formy vzdelávania, veľký počet malých škôl s nedostatočným vybavením a zameranie sa na známky namiesto zručností sú, žiaľ, stále prevažujúcou slovenskou realitou,“** zdôrazňuje 1. viceprezident RÚZ, Mário Lelovský. Zároveň dopĺňa, že zásadným problémom našej krajiny je aj neúmerne vysoký počet škôl, čo v praxi častokrát ide na úkor kvality vzdelávania. Považuje za nevyhnutné, aby bol ich počet redukovaný na základe reálnych potrieb trhu práce a výsledkov uplatniteľnosti ich absolventov, ktoré dlhodobo dosahujú. To umožní finančné zdroje efektívne využiť pre perspektívne školy, napríklad na ich vybavenie, zvyšovanie motivácie učiteľov a celkovú podporu kvalitného vzdelávania. Lelovský zároveň zdôrazňuje, že zamestnávateelia, ale aj celá spoločnosť musí zreteľne zdefinovať svoje požiadavky - spoločenskú objednávku na vzdelávací systém, aby zamestnávateelia mali k dispozícii kvalifikovaných absolventov a títo boli v živote úspešní.

V uplynulých týždňoch bolo na Slovensku nanajvýš aktuálnou témou aj platové odmeňovanie pedagógov. Zamestnávateelia združení v RÚZ v tejto súvislosti zdôrazňujú, že je nevyhnutné dbať na to, aby vyššie platy pedagógov prinášali aj vyššiu kvalitu vzdelávania. **„Samozrejme, súhlasíme s tým, aby do školstva išlo viac peňazí, ale zároveň je nevyhnutné, aby sa zásadne zvýšila kvalita vzdelávania. Pre zvyšovanie kvality je kľúčová správna motivácia pedagógov. Preto každoročné navyšovanie platov by nemalo ísť len ich plošnou valorizáciou. Potrebujeme predovšetkým posilniť osobnú motivačnú zložku, ktorá umožní odmeniť pedagógov na základe kvality ich práce a špecializácie, čo by pomohlo doplniť chýbajúcich pedagógov niektorých, predovšetkým technických a prírodovedných, odborov. Táto**

motivačná zložka by mohla navyše vyriešiť aj nedostatok pedagógov v regiónoch s vyššími životnými nákladmi,“ uzatvára viceprezident RÚZ, Jozef Špirko.

Upozornenie

Rebríčky škôl uvedené v tejto tlačovej správe a na portáli skoly.ineko.sk komplexne nehodnotia kvalitu školy, ale informujú o výsledkoch žiakov. Výsledky vstupujúce do rebríčkov nezohľadňujú rozdiely medzi žiakmi jednotlivých škôl spôsobené inými faktormi, než je vzdelávací proces (napríklad rozdiely v sociálnom zázemí), nepokrývajú celý obsah vzdelávania a nemerajú ani pridanú hodnotu školy, čiže to, aké zručnosti a vedomosti škola v danom období odovzdala svojim žiakom (údaje o pridanej hodnote za jednotlivé stredné školy, len za predmet slovenský jazyk a niektoré roky, si môžu návštevníci portálu pozrieť osobitne v profile každej strednej školy). Rebríčky tak nemusia plne vypovedať o kvalite školy, môžu však byť užitočným pomocným ukazovateľom pri výbere školy. Pre získanie presnejšieho obrazu by sa rodičia mali učiteľov pýtať na ďalšie uplatnenie absolventov, či už v prijímaní na vyšší stupeň vzdelávania alebo pri vstupe na trh práce. Dôležité sú aj informácie o účasti študentov na rôznych súťažiach, o technickom vybavení alebo o štruktúre predmetov, o atmosfére a šírených hodnotách v škole a pod.